

Ю. А. Пінчук

Общество для пособія нуждающимся литераторамъ и ученымъ

«ОБЩЕСТВО ДЛЯ ПОСОБИЯ НУЖДАЮЩИМСЯ ЛИТЕРАТОРАМЪ И УЧЕНЫМЪ» – громадська організація. Засн. 1859 у С.-Петербурзі, набула широкої популярності під назвою «Литературный фондъ». Ініціатор створення – письменник О. Дружинін, якому допомагали К. Кавелін, А. Заблоцький-Десятовський (склали статут), О. Галахов, І. Тургенєв, М. Чернишевський (з його ініціативи чл.-засн. обрано Т. Шевченка) та ін. На перших заг. зборах у листопаді 1859 головою комітету товариства обрали Є. Ковалевського. Згідно зі статутом, затв. у серпні 1859, товариство мало на меті надавати допомогу літераторам і вченим, які через вік або ін. обставини не могли утримувати себе, а також їхнім осиротілим родинам. Воно сприяло виданню творів письменників і вчених та здобуттю освіти талановитим молодим літераторам. 1860 на прохання товариства поміщик В. Фліорковський звільнив із кріпацтва братів і сестру Т. Шевченка із родинами. Матеріал. основу складали внески, кошти від окремих видань, літ. вечорів, спектаклів, концертів і пожертви окремих осіб. Так, дружина М. Костомарова, якій належало право видання творів чоловіка, заповіла це право «Литературному фонду», а також передала у його власність наявні екземпляри його надрук. праць, зокрема оригін. зб. «Литературное наслѣдіе» (С.-Петербургъ, 1890). Товариство здійснило багато унікал. видань, серед них – багатотомне «Собрание сочинений Н. И. Костомарова» (С.-Петербургъ, 1903–06). Після більшов. перевороту 1917 припинило діяльність.

Рекомендована література

1. Корниловъ А. А. Пятидесятилетие Литературного фонда // Юбилей. сб. Лит. фонда: 1859–1909. С.-Петербургъ, 1909;
2. Автобиография Н. И. Костомарова. Москва, 1922.

Бібліографічний опис:

Общество для пособия нуждающимся литераторамъ и ученымъ / Ю. А. Пінчук//
Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І.
Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних
досліджень НАН України, 2022. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-74715>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України
([докладніше](#)).